Reacties

Afwijkende snavels

Als reactie op de oproep in *het Vogeljaar* 60(1) over misvormde snavels kregen wij een aantal reacties binnen.

Pimpelmees met kromme snavel

Een Pimpelmees met een naar boven gekromde snavel verbleef van eind december 2007 tot in april 2008 in de tuin van Maaike Heitkönig.
Foto: Maaike Heitkönig.

Maaike Heitkönig stuurde de volgende reactie: 'In december 2007 zag ik een Pimpelmees wat vreemd doen. Hij bewoog zijn snavel heen en weer over de grond. Later merkte ik dat hij een omhoogkrullende snavel had. Dit heb ik door het dubbele glas heen wat moeilijk vast kunnen leggen, maar op foto kunt u er een idee van krijgen. Het meesje heeft tot in april 2008 bij ons aan huis voedsel gezocht en was tussendoor druk bezig zijn snavel te schuren aan takken en grond. Ik zorgde steeds voor zachte pindacakes, zodat hij toch wat binnen kon krijgen. Hoe het verder met hem is gegaan, weet ik niet.'

■ E.A.M. Heitkönig, e-mail: m.heitkonig@chello.nl.

Ringmus met afwijkende snavel

Eelco Brandenburg stuurde informatie over een Ringmus met afwijkende snavel. Hij schreef: 'Op 22 januari 2005 zagen we bij het dorp Hieslum, thans gemeente Sudwest Fryslân voorheen Wûnseradiel, op het erf van een boerderij zo'n twintig Ringmussen. In deze groep bevond zich een wijfje met een verlengde snavel. De toenmalige bewoner, de heer G. Labordus, dacht aan gekruiste snavels. Er was nog een dito exemplaar dat inmiddels dood was gevonden. 'Het waren zeker geen Kruisbekken,'zei hij me in het telefoongesprek, 'Want ze leken wel op mussen'. Diezelfde dag zijn wij (mijn vrouw en ik) naar de aangegeven plek gegaan en hebben daar onder andere foto's gemaakt van het wijfje dat in de vriezer lag. De levende vogel hebben we ook, zij het maar kort gezien op de voedertafel. Dat was op een moment waarop de overige soortgenoten even weg waren. Ikzelf, maar ook Johan de Jong, bioloog en dé kerkuilenspecialist van ons land, denken aan een genetische afwijking. De heer Jan de Jong uit Joure, vogelkundig medewerker van de Leeuwarder Courant en zeer actief als ringer, vermoedt echter dat botsingen met niet vlakke voorwerpen waarbij iets in het kaakscharnier geraakt is met als gevolg een vergroeiing, de oorzaken kunnen zijn.

Eén van de twee Ringmussen met afwijkende snavel die op 22 januari 2005 werden waargenomen in het Friese dorp Hieslum. De foto is een kopie van de afbeelding op Waarneming.nl.
Foto: E. Brandenburg.

Het is dan wel toevallig dat hier al twee vogels met een dergelijke aandoening waren. Ook sluit hij 'vreemd' voedselgedrag niet uit. Ik veronderstel echter dat het andere wijfje door voedselgebrek juist vanwege de afwijkende snavel is doodgegaan, Johan de Jong deelt deze mening.
De drie foto's zijn helaas zoekgeraakt. Wel heb ik één ervan geplaatst op de website

Huismus met gekromde boven- en ondersnavel in een gazon in Noord-Holland.
Foto: Gert van der Hart.

Waarneming.nl. Daar is de foto te vinden door te zoeken naar Ringmussen op 22 april 2005 te Hieslum (zie: *http://waarneming.nl/waarneming/view/173847*).

■ E.W.F. Brandenburg, Turfkade 38, 8701 JM Bolsward.

Huismus met kromme snavel
Kees Heij, die vele jaren Huismussen onderzoekt stuurde een foto van een Huismus met opvallende snavel in een gazon. De opname is jaren geleden gemaakt door Gert van der Hart bij een terrasje in Noord-Holland. Nadere gegevens zijn helaas niet meer bekend.

■ C.J. Heij, e-mail: c.j.heij@hetnet.nl.

Meer Huismussen met kromme snavels
Liset Karman, voorzitter van Stichting Witte Mus, stuurde de volgende korte reactie: 'Naar aanleiding van de oproep over vergroeide snavels in *het Vogeljaar* wijs ik op op de volgende website: *http://huismussenblog.nl/?p=6472*. Op deze webpagina is een filmfragment te zien waarin aan het eind (na iets meer dan twee minuten) een vrouwtje Huismus met een vergroeide snavel in beeld komt. Tot nu toe kwam ieder jaar, sinds 2009, op dat erf een vrouwtje Huismus met een dergelijke afwijking. Die vrouwtjes overleefden tot nu toe de winter niet. Dit was de eerste die dat wel gehaald heeft.'

■ L. Karman, voorzitter Stichting Witte Mus, e-mail info@stichtingwittemus.nl.

Een still uit het filmpje dat te vinden is op een weblogpagina van Stichting Witte Mus. Het vrouwtje Huismus onder in beeld heeft een sterk uitgegroeide gekromde snavel. Bron: YouTube.com.

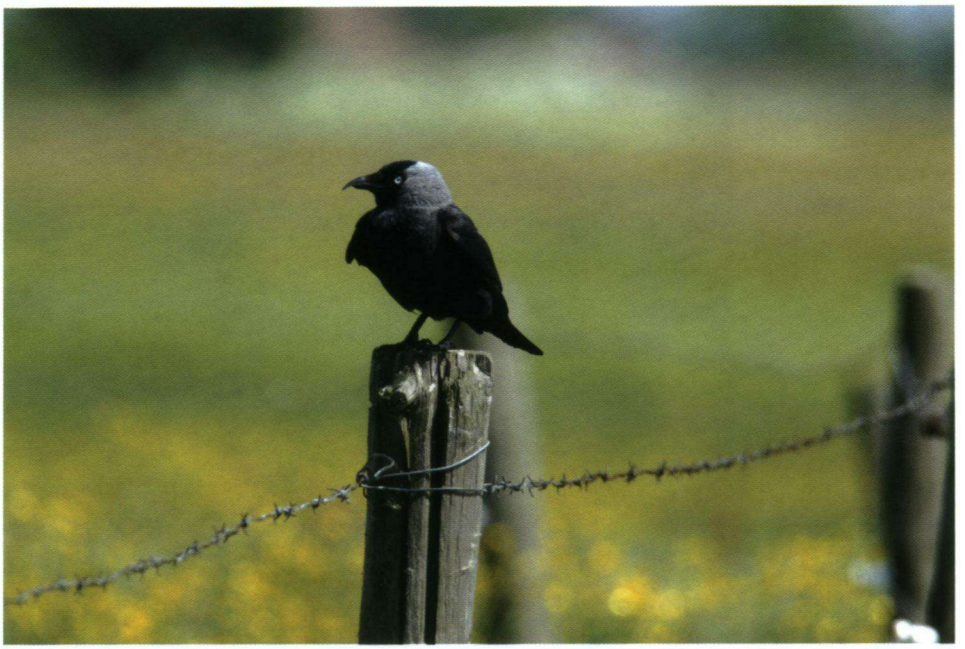

Een Kauw met doorgegroeide snavelpunt. Foto: P.J. van de Beek.

Kauw met doorgegroeide snavel
De heer P.J. van de Beek (e-mail: pvandebeek@ziggo.nl) stuurde ons een een opname uit 2011 van een Kauw met doorgegroeide snavel.

Draagvlak verraden
In de rubriek 'Reacties' in *het Vogeljaar* 60(4):190-191 spreekt Arjan Ovaa, functionaris bij Stichting het Limburgs Landschap, zijn afkeuring uit over een bijdrage door Gerard Ouweneel (*het Vogeljaar* 59(5)252-253). Deze uitte zijn ongenoegen over het aanleggen van een wandelpad door de Hoogezandsche Gorzen. Jan en alleman mogen de voorheen ontoegankelijke stille natuur intrekken en door gebrek aan toezicht heeft het illegale mountainbiken er vrij spel. Volledige openstelling past in het nieuwe beleid van Staatsbosbeheer. Ovaa stelt dat de natuurbescherming politiek in het defensief verkeert, het is 'redden wat we redden kunnen', daarom moeten we begrip hebben voor ruime toegankelijkheid. Ouweneel wijst in een reactie Ovaa op de teloorgang van de natuurbehoudsgedachte.
De natuurbescherming is in zijn schulp gekropen en durft uit angst voor het bijna heilig verklaarde Draagvlak voor Natuurbehoud geen stelling meer in te nemen. Overal zie je dat stilte en rust opgeofferd wordt ten behoeve van de consumerende buitensporter; de mountainbiker, de trimmer, ook de vogelaar moet overal bij kunnen. Ja opoffeeren desnoods, zou Ovaa zeggen: om te voorkomen dat er 'weer eens zeer negatief wordt gekwalificeerd'. Maar dit is de reactie van een angsthaas. Zijn vluchtgedrag bevestigt de opheffingsuitverkoop die aan de gang is in de natuurbescherming.
Vereniging Natuurmonumenten blijft niet achter in de vlucht naar voren. In het laatste ongebaande duingebied van Europa, te weten in Duin en Kruidberg, is een brede verharde fietsroute neergelegd. Omwonenden vroegen er om. Groepjes racefietsers jakkeren thans door het duinlandschap, over een bestrating die er van nature niet thuishoort. Waar slaat het op? Natuurmonumenten heeft in elk geval nog als enige het natuurbehoud expliciet in haar statuten staan.
Staatsbosbeheer wil op álle markten partij zijn, van zuiver recreatieschap spelen tot en met productiebosbouwer (die is helemaal terug van weggeweest). Staatsbosbeheer heeft officieel een 'missie' te volbrengen. Ja, je kan er alle kanten mee uit.
Nederland ontbeert een 'Vereniging tot behoud van Natuurreservaten' die zich principieel richt op het behoud van de natuur

waarbij de recreatie consequent een ondergeschikte rol is toebedeeld. Momenteel leven we in de omgekeerde wereld. Recreatie wordt toegelaten bij nacht en ontij en op de verste zandplaat, inclusief GPS, kratjes bier en house. De oorzaak is het westerse hedonisme, dat viert hoogtij. Wezensvreemd is ons geworden de stilte in uitgestrekte en verlaten natuur.
Het is jammer dat er geen coördinatie bestaat tussen de weinigen die zich keren tegen deze verloedering van de natuurbeschermingsgedachte. Ik zie Koos Dijksterhuis in dagblad Trouw dat gelukkig wel vaak doen. Die man schudt hopelijk iets wakker. Dat er evenwel nog geen club is die, hoe klein ook, luidruchtig verzet aantekent tegen de capitulatie aan de recreatiesector, doet vermoeden dat de zuivere natuurbehoudsgedachte op sterven na dood is.
Enkele mensen proberen, bijna met de moed der wanhoop een zoveelste fietspad van drie kilometer door ongestoord duinlandschap in de Amsterdamse Waterleidingduinen tegen te houden. Het zoveelste fietspad en het moet er nodig komen van het waterleidingbedrijf PWN, het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de vereniging Natuurmonumenten. De reden: fietsroutes sluiten zo mooi aan op het nieuwe ecoduct. Ecoducten waren toch bedoeld om de versplintering van de natuur op te heffen? Vergeet het. Welbewust wordt hier de natuur in stukken gehakt, door bij de 'natuurbrug' een kruispunt te maken van rijwiel-, ruiter- en voetpaden; massarecreatie gaat ook hier boven stilte en natuurschoon. 'Er is grote behoefte aan fietsrecreatie,' waren de historische woorden van de vertegenwoordiger van Natuurmonumenten op een voorlichtingsbijeenkomst.
We bestuderen of er rechtsgronden aanwezig zijn die een gunstig vonnis wijzen waardoor die fietsrondweg er niet hoeft te komen. Helaas mag er door 'mitigatie', dit is het opknappen van stukken verwaarloosd habitattype, elders wel enige natuur verloren gaan. Terwijl de beheerder wettelijk al voor een 'gunstige staat van instandhouding' dient zorg te dragen! Met andere woorden, je kan alle Natura 2000-gebieden volgooien met menselijke infrastructuur, zolang je maar netjes mitigeert.
Er is in ons land geen gebied meer gevrijwaard van menselijke exploitatiezucht. Want de wetgeving is wankelmoedig en de natuurbeheerders zelf geloven het wel.
Ze schermen met het draagvlak voor natuurbehoud, maar stampen tegelijk hun recreatieprojecten uit de grond. Dan pleeg je verraad aan het natuurbehoud. De 'oude doelen' van de beschermde natuurmonumenten zijn door voormalig staatssecretaris Henk Bleker inmiddels afgeschaft; het betrof natuurwaarden als ruimte, rust, ongereptheid en uitgestrektheid; de juridische bescherming ervan is hierdoor domweg opgeheven. Natuurmonumenten protesteerde heftig, maar consequent is die vereniging bepaald niet.

■ K. Piël, Herstel Inheems Duin, Poederooienstraat 45, 1106 CE Amsterdam.